می‌شود تاحدی که برات فروشنده بتواند معادل برات فروخته شده پول را بمحل برساندوقتی که شما مانع شدید دیگرنمی تواند برساند آنوقت کار بقاچاق می‌رسد ومقصود شمااز این قانون که وضع می‌کنید بعمل نخواهدآمدآقای ارباب کیخسرو اگر می‌خواستند جواب بدهند خوب بود جواب این اشکال‌را می دادند

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس • کافی است

(گفته شدبلی)

رئیس • رأی می گیریم بکلیه این پیشنهاد که مشتمل برسه ماده است آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس • تصویب شد چون وعده کردید مفادنظامنامه را رعایت بفرمائید بهتر این است بعد از این این قبیل پیشنهادها که می‌شود بایدبطریقی که نظامنامه معین کرده رفتار نمائید یعنی اول بطور طرح قانونی بکمسیون مبتکرات برود و بعد بکمسیون مربوطه وبعد بمجلس بیاید ودراین مسئله رعایت این ترتیب نشده و ترتیب فوریتش هم گویا از روی قانون و نظامنامه نبوده است •

مدرس — علاجش را بفرمائید اهمیت دارد

رئیس - جلسه آتیه فردا ۳ ساعت و ربع قبل‌ازظهر دستوراولا قانون‌انتخابات ثانیاً لایحه‌مستمریات

ثالثاً لایحه راجع بورثه مرحوم‌مشیر رسایل

معاون وزارت عدلیه - آقای رئیس‌الوزراء تقاضاداشتند کنترات‌معلمین حقوق هم جزو دستور شود

رئیس - لایحه معلمین حقوق جزو دستور روزسه‌شنبه‌معلمین‌میشود

آقای نجات

(اجازه)

آقا میرزا محمدنجات - مسئله امانه باهالی ارومیه چه شد چون یکدفعه بمجلس آمده استدعای آنرادارم که جزو دستورمعلمین شود

رئیس - رایرتش حاضر است هر وقت میل‌دارید جزو دستوربشود

نجات - جلسه آتیه

رئیس - در جلسه آتیه با این‌چند فقرهٔ مطلبی که جزو دستور است گمان نمی کنم برسیم روز سه‌شنبه بهتراست

آقای سهام السلطان

(اجازه)

سهام السلطان - چون فردا از روزهائیست که راجع ببودجه بود آن لوایحی که مال صاحب‌منصبان بود تصویب شد یکفقره دیگرمال ورثه صاحب منصبان است که یکی دوقلم بیش نیست آنرا هم خوب است جزو دستور فردا معین بفرمائید •

رئیس - اگرجزئی است شایدفردا مذاکره بشود در مرتبه چهارم گذارده می‌شود •

رئیس - آقای تدین

(اجازه)

تدین — بنده اولا تقاضا میکنم لایحه راجع به برقراری شهریه در باره آقای آقا مهرزا مهدی استشهاردی جزو دستور بشود ثانیاً بنده مخالفم که قانون انتخابات اصولا جزو دستور باشد حالادر این جلسه اجازه میفرمائید استدلالات‌خود را عرض کنم یا موقع دیگر که مطرح می‌شود

رئیس - البته در موقعش بهتر است

راجع به آقای استشهاردی هم در مرتبه پنجم گذارده‌می‌شود

آقا سیدفاضل

(اجازه)

آقاسیدفاضل - بنده جزو دستور قراردادن همین حقوق آقای اشتهاردی‌را میخواستم تقاضا کنم که آقای تدین فرمودند •

رئیس - آقای‌حائری‌زاده

(اجازه)

حائری زاده — بنده راجع به دستور عرضی نداشتم پیشنهادی تقدیم‌مقام ریاست کردم که ازطرف فراکسیون‌ها کمیسیون دوازده نفری‌انتخاب شودودفاتر جمشید که در وزارت عدلیه توقیف است رسیدگی کنند و مخصوصا دفتری که‌رشوه ها را نوشته آنرا تفتیش کنند تا صدق عرایض بنده معلوم‌شود - این‌یك جمله‌بود که میخواستم عرض کنم یك جمله دیگر آنکه میخواستم ازطرف مجلس به‌دولت تذکرداده شود بعداز تصویب قانون‌هیئت منصفه‌محکمه‌اش را تشکیل و مطابق‌حکم محکمه عمل‌کنند -چرا بعضی جرایدرا در این چندوقت بدون محکمه تعطیل کرده‌اند اینها را آزاد کنند و بدون محاکمه‌آن‌ها را مجازات نکنند

رئیس - بالفعل‌عده کافی نیست که‌در این مسائل رای بگیریم

آقای قمی

(اجازه)

(گفته شدبیرون رفتند)

رئیس - آصف‌الملك

(اجازه)

آصف‌الملك -بنده راجع بقانون انتخابات عرضی داشتم حالا که‌آقای‌تدین فرمودند فردا فرمایش میفرمایند عرضی ندارم •

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس‌مؤتمن‌الملك

جلسه ۱۹۵
صورت مشروح یوم یکشنبه دوم جدی ۱۳۰۱ مطابق ۵ جمادی الاولی مجلس دو ساعت قبل ازظهربریاست آقای موتمن الملك تشکیل گردید

صورت جلسه یوم قبل را آقای امیرناصر قرائت نمودند

رئیس-آقای محقق‌العلماء

(اجازه)

محقق العلماء-بنده راجع به‌غیبتم‌قبلا از مقام محترم ریاست کتبا اجازه خواسته بودم •

رئیس - بکمسیون‌مراجعه شده است آقای آقا میر سیدحسن کاشانی

(اجازه)

آقامیرزا سیدحسن راجع بقانون‌منع خروج مسکوکات آقای رئیس درجلسه گذشته‌فرمودندبایستی بکمسیون‌مبتکرات برود و درصورت جلسه اشاره نشده است بعلاوه‌در تمام موادش هم رأی گرفته‌نشده ودر صورت جلسه نوشته شده است رأی گرفته شد •

(جمعی گفتند رأی گرفته شد)

رئیس رأی گرفته شد قانون‌انتخابات مطرح‌است‌مذاکره‌در کلیات‌است‌پیشنهادی است از طرف جمعی از آقایان قرائت می‌شود •

(بشرح‌ذیل قرائت‌شد)

چون‌قانون انتخابات مهم‌است‌وترتیبی که از طرف کمیسیون برای اصلاح این قانون پیشنهاد شده احتیاج بمطالعه‌وبحث طولانی دارد و چون باید قبل از انقضاء دوره مجلس انتخابات شروع وقانون آن حاضر باشد •

لهذا ما امضاء کنندگان ذیل تقاضا می‌نمائیم مذاکره در لایحه اصلاح قانون انتخابات متروك و کمسیون مزبور برای این دوره فقط اصلاح جدول انتخابات و تقسیم بندی ایالات و ولایات را درنظر گرفته پیشنهاد بمجلس نماید

سهام السلطان • منتصرالملك • اقبال‌السلطان • محمدولی‌میرزا • فتح‌الدوله نصیرالسلطنه • محمدعلی مافی • سید فاضل کاشانی • هاشم آشتیانی • مصباح دیوان حاج سیدالمحققین • عبدالله معتمد السلطنه علی‌اکبر داور • فیروز • جلیل‌الملك • تقی طباطبائی نائینی •

درصورتیکه چند ماده لازمه تجدید نظر شود • تجدید انتخابات •

حسین صدرائی حقیر موافق هستم دولت آبادی •

رئیس آقای رئیس‌التجار

(اجازه)

رئیس‌التجار بنده چهل پنجاه روز قبل اطلاع داشتم کهراجع بقانون انتخابات بین بعضی ازآقایان نمایندگان مذاکراتی شده‌است وبهمین‌جهت یك شب در کمسیون خارجه با بودن شاهزاده سلیمان میرزا و آقای حاج شیخ اسدالله تقاضا کردم که راجع بقانون انتخابات در فراکسیونها مذاکره شود وطوری بشود که دراین‌دوره این قانون بگذرد و حدس زده بودم که آقایان این‌مسئله را چون این قانون‌خیلی مفصل ونظرها فرق دارد بهانه کرده و گذشتن آنرا بتاخیر خواهند انداخت‌اگر باید بدون پرده حرف زد عرض می کنم یك عیب‌اصلی‌نگذشتن این قانون بواسطه آن قسمتی است که درخود قانون‌پیش‌بینی شده است که نماینده هرولایتی ازاهل‌همان ولایت انتخاب شود و این مسئله اساسا مخالف عقیده و میل بعضی می‌باشد ولی عقیده بنده این است که اگر از روی انصاف نگاه کنیم یك نمایندگانی پیدا شده‌اند که حقیقة اهالی ایالات یا ولایات یکلی از روی بی‌اطلاعی و ندیده نشناخته آنها را انتخاب کرده‌اند و خوب است در این آخر دوره چهارم تا اندازه متوجه رضای اهالی ولایات بشویم که فوق‌العاده حسن اثر خواهد داشت هم برای‌مجلس و هم برای آبادی مملکت البته اگر یك وکلائی نزدیکتر باهالی وموکلین خود در دوره پنجم بمجلس بیایند ولوآنکه حالا هم نزدیکند •

ولی اگر نزدیکتر باشند البته بهتر است وبنده هیچ اشکالی درگذشتن این قانون نمی‌بینم زیرا چند ماده اصلی آن می‌باشد که قدری مذاکره لازم دارد والا بقیه‌اش چندان اهمیتی ندارد واگر هم آقایان‌درفراکسیون‌هابنشینندوبین‌خودشان مذاکره کنند وقتی که درمجلس مذاکره می‌شود در اصل مطلب صحبت شود و بمتفرعات نپردازند دیگر سه چهارماه هم وقت لازم ندارد و زود خواهد گذشت و وکلای دوره پنجم طوری خواهند بود که حقیقه ازخود ایالات وبرضای آنهاانتخاب شده‌اند وچون وضعیت‌مجلس اجازه نمیدهد بیش از این عرضی‌نمی کنم

رئیس آقای حاج میرزاعبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب بنده‌هم با پیشنهاد مخالفم

رئیس آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی بنده هم با پیشنهاد مخالفم •

رئیس آقای داور

(اجازه)

میرزا علی اکبرخان داور -پیشنهادی راکه عده زیادی‌ازآقایان امضاء کرده‌اند که یکی از امضاء کنندگان هم بنده‌هستم

گمان می کنم نظر اصلی تمام آقایان و کلاء این است که فترت پیش نیاید و نظر ما پیشنهاد کنندگان هم فقط همین بود که فترت پیش نیاید زیرا مذاکره و گفتگو در قانون انتخابات جدید غیر مقتضی و وسیله ایست برای پیش آمدن دورهٔ فترت (همهمه بین نمایندگان - اینطور نیست) بعضی گفتند همین طور است صحیح است)

داور - من نمی گویم فقط نظر امضاء کنندگان این پیشنهاد این است که دوره فترت پیش بیاید.

البته عموم آقایان این نظر را دارند ولی باید فکر کرد شش ماه بیشتر به آخر دوره انتخابات نمانده است و مطابق قانون انتخابات سابق و این قانون جدیدی که بمجلس آمده است سه ماه بانقضای دوره مانده باید انتخابات جدید شروع شود و البته آقایان هم میدانند چقدر مقدمه لازم است تا انتخابات شروع شود و هرقدر هم دولت خوب کار بکند و دستور انتخابات خوب بموقع اجرا گذارده شود باز هم یکماه و نیم قبل از محل دولت باید شروع بمقدمه انتخابات کند تا بتواند اول حمل تعرفه و دستورات خودرا بایالات و ولایات رسانیده و از اول محل شروع بانتخابات شود و باین ترتیب ما یکماه و نیم وقت داریم که این قانون انتخابات را بگذرانیم و با این عده جلسات و سایر کارها و اختلاف نظری که در مواد این قانون بین آقایان نمایندگان هست و هیچ هم ترسی ندارم که بگویم مخصوصاً با همان ماده که آقای رئیس التجار فرمودند که نمایندگان ولایات باید از اهالی خود ولایات انتخاب شوند بنده هم مخالفت دارم همان طور راجع به تمدید که یکی از موادی است که چندین جلسه وقت مجلس را خواهد گرفت و خیلی از آقایان عقیده شان این است که تمدید برخلاف قانون اساسی است و از این نقطه نظر حرفها زده خواهد شد و مطابق ترتیبی که در مجلس است حالا خوب یا بد کار نداریم غالباً خارج از موضوع حرف زده می شود آیا مجلس می تواند در ظرف یکماه و نیم این شصت و سه ماده که در قانون انتخابات نوشته شده است با تعطیلات کمی که برای قانون انتخابات تخصیص داده ایم بگذراند؟

ابداً ممکن نیست و نتیجه این می شود که این قانون باسم این که قانون انتخابات را می خواهیم قانون منقح صحیحی درست کنیم بمجلس می آید و وقتی که داخل هفتم در مواد آن حمل و نور و جوزا هم خواهد گذشت و این قانون تمام نمی شود دورهٔ چهارم هم منقضی شده و دولت هم می گوید چون این قانون هنوز تمام نشده است و ما منتظر بودیم انتخابات دوره پنجم مطابق این قانون بعمل آید باین واسطه هنوز شروع بانتخابات نشده است و شاید در چند روز آخر دوره بعجله و سرسری طوری سراین قانون را درشور اولش بهم آوریم و مجلس هم تمام شده است از دوره فترت کی جلوگیری خواهد کرد؟ کدام یك از آقایان مسؤلیت دوره فترت را قبول خواهند کرد و بنده باطمینان این که این قانون در این دوره نخواهد گذشت و برای این که بهر قیمتی باشد باید از دوره فترت جلوگیری کرد عرض می کنم اصلاح مواد قانون انتخابات را هم مثل بعضی اصلاحات دیگر که مجلس چهارم نتوانست انجام دهد باید گذارد برای دوره پنجم و هیچ هم نباید بعضی مسائل را بهرخ هم بکشیم و بگوئیم چون بعضی ها بافلان ماده بخصوص مخالفند باین جهة جلوگیری می کنند از گذشتن این قانون.

غیر این طور نیست هر کس هر عقیده دارد نباید بترسد و باید علنی بگوید و بنده عقیده دارم راجع بچند ماده ازاین قانون کشمکشهای زیادی خواهد شد و وقت مجلس را هم خواهند گرفت و در نتیجه دو فترت هم پیش خواهد آمد.

آصف الممالك - بنده خیلی متأسفم که درهمه کارها در ابتداء با یك جوش و خروشی داریم و با کمال خوشی کار را شروع می کنیم ولی مدتی که می گذرد بکلی سرد می شویم و هیچ فراموش نمیکنم دریك سال قبل که درهمین مجلس مذاکره قانون انتخابات بود چون هنوز آقایان در شعب گرفتار مشکلات اعتبارنامه بودند چه مذاکراتی در خارج میشد چنانچه مذاکره اصلاح قانون انتخابات شد و تصمیم گرفته شد که در قانون انتخابات تجدید نظر شده و نواقص آنرا مرتفع نمایند و مخصوصاً در مجلس هم رأی داده شد که کمسیونی تشکیل شده و در قانون انتخابات تجدید نظر کنند دلیل آن هم معلوم است اگر اساس انتخابات برروی بنای صحیحی نباشد آن منظوری که از انتخابات درنظر است بعمل نمی آید زرا قانون انتخابات اولین پایه صحت جریان انتخابات است و برای صحت جریان انتخابات و سرعت انتخابات هرقدر بیشتر در آن دقت شود بهتر است در ابتداء که راجع بقانون انتخابات مذاکره شده همیشه آقایان تصدیق داشتند که قانون انتخابات سابق نواقصی ندارد و از همین نقطه نظر هم رأی به تشکیل کمسیونی برای تجدید نظر و رفع نواقص آن داده شد.

حالا که کمسیون قریب ۹ ماه زحمت و ریاضت کشیده و با تجربیاتی که اعضاء کمسیون داشتند نواقص قانون انتخابات قدیم را بعقیده خودشان با طرز صحیحی رفع کرده اند و بمجلس آمده است همان آقایانی که رای دادند کمسیون تشکیل شود و نواقص آن قانون را رفع کنند زحمات ۹ ماهه اعضاء کمسیون را زیر پا گذارده و پیشنهاد می کنند که قانون انتخابات بماند برای دورهٔ پنجم. آیا آقایان نواقص قانون انتخابات سابق را تصدیق دارند یا خیر؟ اگر تصدیق ندارند چرا رأی دادند که کمسیونی تشکیل شده و نواقص را رفع کند اگر هم تصدیق دارند پس خوب بود داخل در مذاکره قانون جدید انتخابات میشدند و هرماده آنرا که کمسیون اصلاح کرده است یا تغییر داده است مبنی بر یك ترتیبی بوده است و بنظر آقایان صحیح بوده که تصویب می نمودند و اگر هم اصلاحات دیگری بنظر آقایان میرسید پیشنهاد می کردند البته اگر کمسیون هم به بیند آن اصلاح اساساً بهتر است می پذیرد چون ما غیراز اصلاح قانون نظری نداریم گویا آقایان نواقص این قانون را فراموش فرموده اند و نمیدانند که درموقع انتخابات تولید چه اشکالاتی می کند بنده اشکالات را بطور فهرست یادداشت کرده ام بعرض آقایان میرسانم آقایان انصاف دهند که آیا با این نواقص انصاف هست انتخابات دوره پنجم بعمل آید و یك اعتبارنامه هائی به مجلس بیاید که شش ماه وقت مجلس در آنها صرف شود اشکال اول درطرز انتخاب هیئت نظار است. درقانون انتخابات سابق اعضاء هیئت نظار را سه نفر از اعضاء انجمن ایالتی و ولایتی و چهار نفر از اشخاص معروف به تعیین حکام معین کرد از آقایان تصدیق می خواهم در اعتبارنامه ها و صورت مجلس ها آیا از طرف حکام اعمال نفوذ میشده یا نه؟ اگر آقایان بفرمایند اعمال نفوذ نمیشده بنده حاضرم ثابت می کنم که درهمه جا اعمال نفوذ کرده اند و یك قسمت از انتخابات را فلج نموده اند و این قانون جدید از نفوذ حکام جلوگیری نموده است. اشکال دوم معلوم نبوده حدود اختیارات انجمن نظار تا چه پایه است آقایان تصدیق می فرمایند درغالب اعتبار نامه ها انجمن نظار برای اینکه حدودشان معین نبوده است از وظیفه خود بعضی جا ها جلو و در بعضی جاها عقب رفته اند و مجلس غالباً دچار زحمت شده و مجبور شده است از محل توضیحات بخواهد در صورتی که اگر انجمن نظار حدود اختیاراتش کاملا معلوم بود هیچ لازم نمیشد مجلس ششماه معطل شود و به تحقیقات بپردازد و اگر انجمن های نظار بتکالیف خودشان عمل می کردند اعتبار نامه ها درمدت کمی بارد میشد یا میگذشت. اشکال سوم راجع به شکایات است قانون انتخابات سابق راجع به شکایات خیلی کنك بود و معلوم نبود که انجمن نظار تا چه اندازه می تواند بشکایات اهمیت دهد

دراین قانون پیش بینی شده است قسمت چهارم راجع باعتبار نامه ها است درقانون انتخابات گذشته فقط نوشته شده بود وقتی نماینده انتخاب شد هیئت نظار باید باو اعتبارنامه بدهد ولی انجمن نظار غالبا بواسطه اینکه یکی دونفر از اعضاء آن از دادن اعتبارنامه استنکاف می کنند انتخاباتی را که درظرف پنج ششماه بعمل آمده است بکلی فلج می گذارند و حکومت مجبور است هیئت نظار جدیدی انتخاب و مجدداً بانتخابات رسیدگی نموده ببینید جریان انتخابات صحیح بوده است یا خیر؟ در آن قانون معلوم نیست که اگر بعضی از اعضاء انجمن اعتبار نامه را امضاء نکردند یا تمام اعضاء بایك کسی غرض ورزند و اعتبار نامه باو ندادند تکلیف چیست و این مسائل سبب بود که دراعتبارنامه ها اشکالاتی تولید می شد و مدتی وقت مجلس را تضییع می نمود باین مناسبت مجلس مجبور شد کمیسونی تشکیل بدهد و این نقایص را رفع کند یکی دیگر از نواقص قانون انتخابات سابق این بود که در آن قانون نوشته شده است انجمن نظار اعلانی مرتب نموده از ده روز الی یك ماه قبل از موعد انتخاب اشاعه می دهد البته آقایان تصویب می فرمایند برای نقاطی که وسائل آمد و رفت بانجمن نظار قدری فراهم است این مسئله چندان مشکل نیست که یك نفر نباید تعرفه بگیرد و برای انجام کارش برود و پس از ده بیست روز برگردد ورقه رأی خودش را بدهد ولی برای یك قسمت رعایا و اشخاصی که گرفتار زراعتند تصدیق می فرمائید که چقدر مشکل است از پنج شش فرسخی بکمرتبه بیایند تعرفه بگیرند و برگردند و پس از مدتی مجدداً از زراعت و فلاحت خود دست کشیده بیایند و رای بدهند و در این قانون جدید پیش بینی شده است که گرفتن تعرفه و دادن رای توام باشد قسمت دیگر در شرایط انتخاب شوندگان است که تصور می کنم یك قسمت از مخالفت آقایان هم بواسطه همین قسمت است چون در قانون سابق نوشته شده است که انتخاب شوندگان باید درمحل انتخاب معروف باشند از آقایان تصدیق می خواهم آیا فقط این مسئله که انتخاب شوندگان درمحل انتخاب معروف باشند کافی است؟ وقتی که این ترتیب شد هر کسی که جزئی نفوذی داشته باشد فوری از این قسمت استفاده کرده هر کس را بخواهد برمردم تحمیل می کند و بعقیده کمسیون معروفیت تنها کافی نبود و یك شرایطی لازم بود و این شرایط را کمسیون در این قانون جدید نوشت برای این بود که چیز دیگری بنظر کسی نرسید که رفع عیب را بکند باین جهت اینطور شرایط را نوشت حالا اگر آقایان شرایطی بشکل دیگر به نظرشان میرسد که بهتر باشد پیشنهاد کنند کمسیون هم قبول می کند و تصدیق می فرمائید فقط صرف این که معروف باشد کافی نیست یکی دیگر از نواقص راجع بمحرومین از انتخاب است در قانون انتخابات سابق یك اشخاص معینی از انتخاب شدن محروم کرده است در صورتیکه آن موارد کافی نیست در حقیقت امروز همان طور که مردم عقب مشاغل دولتی میروند همانطور هم با کمال جد و جهد عقب وکالت میروند و وکالت هم امروزه یك شغلی شده است چنانچه وزراء درمعین وزارت میخواهند وکیل شوند روسای ادارات درمعین ریاست میخواهند وکیل شوند

یکنفر از نمایندگان — چه عیبی دارد.

آصف الممالك — عیبش این است که با این ترتیب هیچوقت وکلاء و منتخبین حقیقی مملکت نمی آیند درمجلس زیرا روسای ادارات در خارج نفوذ دارند اعمال نفوذ می کنند و نه تنها خودشان را بر مردم تحمیل می کنند حق یکعده دیگررا هم که باید انتخاب شوند و از حال مردم خبر دارند غصب می کنند

البته باین وکیل و وکیل باید روابطی باشد و وکلین از وکلای خودشان اطمینان داشته باشند و بدانند که حقوق آنها را محفوظ می دارند و علاوه براین باید بین وکیل و وکیل علاقه باشد یك علاقه هم شرط است که وکیل واقعاً علاقه بموکلین خود داشته باشد نه اینکه یك مأموری بیکی از ولایات برود و از آنجا انتخاب شود این است که در این قانون قید شده است که وزیر درموقع تصدی وزارت و مأمورین دولتی یعنی رؤسای دائر دولتی درموقع تصدی شغل نمی توانند انتخاب شوند حالا اگر آقایان می خواهند این ماده را رد کنند وقتی که بآن رسیدیم رد کنند پنجم راجع و مدتی وقت مجلس را اشغال می کند ممکن است یکسال وقت صرف آن کنند ولی وقتی که کمسیون مواد مختلف فیها را حل نمود و باین ترتیب بمجلس بیاید و از هرفرا کمسیونی یك نفر دونفر مذاکره کنند زودتر از مجلس خواهد گذشت حالا دیگر بسته بنظر آقایان است.

رئیس — آقای حاج میرزا عبدالوهاب با پیشنهاد مخالفند؟

حاج میرزا عبدالوهاب - بلی بنده مخالفم.

رئیس — آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقاسید فاضل - آقای آصف الممالك فرمودند در یك سال قبل مجلس با جوش و خروشی اظهار میکردند که قانون انتخابات نواقصش باید رفع شود

(همهمه از طرف نمایندگان)

آقاسید فاضل — اگر میخواهید مزاحمت کنید بنده حرف نزنم چون بنده هم یکی از اشخاصی بودم که می گفتم نظامنامه قانون انتخابات پاره نواقصی دارد و باید نظریاتی در آن بشود دیگر نه جوش بود نه خروش و یکنفر بنده کمال تشکر را از آقایان دارم که ۹ ماه زحمت کشیده و بقول آقا ریاضت کشیده اند ولی این پیشنهاد طوری نیست که خدمات و زحمات آقایان از بین برود زیرا پیشنهاد کنندگان مطالبی را می گویند که حفظ خدمات آقایان هم میشود می گویند یك لایحه که ۶۳ ماده دارد و دو شور باید در آن شود وقت مجلس کفایت نمیکند بنده حد اقل را وقتی حساب می کنیم می بینیم ۱۲۶ جلسه باید طول بکشد تا این قانون ازمجلس بگذرد بنده نمی گویم که دریك ماده ده جلسه مذاکره شود بنده عرض میکنم در بعضی موادش از قبیل تمدید مدت مخالفم که باید یکماه در آن صحبت بشود که مجلس نمی تواند برخلاف قانون اساسی قانونی وضع کند و در این قسمت تمدید با آقای رئیس هم صحبت کردم فرمودند وقتی این قانون بیاید بمجلس مجلس نمی تواند تغییر قانون اساسی بدهد بالاخره بنده عقیده دارم که دراین قانون لازم نیست مذاکره شور زیرا که وقت نداریم، و این که آقای آصف الممالك قول می دهند که این قانون جامع الاطراف است چطور می شود که آقایان نظریات خود را در آن نگویند قانون انتخابات مهم است. شالوده مشروطیت است.

اجمالا نمی شود در آن رای داد چیزی که بنظر من میرسد این است که دو مقام داریم یکمقام حسن و قبح قانون است مقام دیگر حسن اجراء و سوء اجرا است.

اگر آقای آصف الممالك پاره نکات را فرمودند که اینها معایب است بنده عرض می کنم این معایب راجع بسوء اجرا است و هیچ منافات ندارد که یك قانونی بسیار خوب باشد و بد اورا اجرا کنند بالاخره عقیده ام این است قانون انتخابات قانون بسیار خوبی است و هیچ عیب ندارد مثلا چه عیب دارد انجمن نظار ازهفت نفر از معتمدین محل تشکیل شود و همچنین سایر موادش که بنده نمی خواهم داخل در مواد آنشوم و این قانون جدید انتخابات خوب نیست مثلا در اکثریت نسبی آقا چه برهانی دارند که باید آراء منتخبین باندازه ربع اوراق باشد یکی کمتر یکی زیادتر باشد اگر برهانی دارند بفرمایند بنده را قانع کنند و بالاخره اینمجلس را با این کمی وقت می بینم موفق بگذشتن این قانون نمی شود و عقیده ام این است که این قانون عملی نمی شود زیرا اهالی مانوس شده اند باین قانون انتخابات و مواد آنرا یاد گرفته اند حالا اگر بخواهیم قانون انتخابات دیگر برای آنها بنویسیم باید یك معلم بایالات و ولایت بفرستیم که این قانون را بمردم یاد بدهند و این قانون که از مجلس گذشته خیلی هم عملی است و این راهم بدانید که پیشنهاد کنندگان نظر خصوصی نداشته اند فقط ملاحظه ضیق وقت و لوایح و قوانین بسیاری که درمجلس است کرده اند که آن ها را باید ازمجلس گذراند و بالاخره عرض می کنم بنده که یکی از پیش نهاد کنندگان هستم کمال تشکر را از اعضاء کمسیون دارم و انشاءالله خدمات و زحمات آن ها میماند برای دوره پنجم که جدول نظامنامه انتخابات را زودتر حاضر کنند که دولت هم حاضر بشود برای مقدمات انتخاب

رئیس. آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - اینکه آقاسید فاضل فرمودند شکایتی در سوء جریان انتخابات نیست بنده عرض می کنم مراجعه کنند بکمیسیون عرایض و ببینند چه قدر شکایات از انتخابات ولایات شده است و این شکایات هیچ نیست مگر بواسطه بدی این قانون که از روی آن انتخابات می شود و اگر رجوع کنند گمان می کنم جواب ایشان داده شود و یکی دیگر اینکه فرمودند صد و سی روز یا صد و چهل روز طول می کشد بنده عرض می کنم اگر بخواهند اشکال تراشی کنند دو سال سه سال هم برای گذشتن این قانون کم است ولی اگر از روی حقانیت آقایان ببینند این قانون ناقص است و باید تصفیه شود دو هفته هم طول نخواهد کشید که این را تصحیح کنند و اگر از مجلس بگذرد بطوری که آقای داور فرمودند دیگر بفترت دچار نمی شویم و از روی این قانون بفوریت انتخابات شروع می شود و مجلس باز خواهد ماند دیگر اینکه فرمودند تمدید مخالف با قانون اساسی است بنده عرض می کنم اگر ما مفاد قانون اساسی را بگیریم هیچوقت مجلس تشکیل نمی شود زیرا قانون اساسی می گوید آخر دوره از آن روزی است که تمام وکلای مملکت حاضر باشند بنابراین مجلس اول بیدا نمی کند تا انتها پیدا کنیم. یکی دیگر مسئله انجمن نظار را فرمودند این هم یك چیزی است که اظهر من الشمس است که از اغلب ولایات شکایت از انجمن نظار شده اگر بطوریکه در این قانون نوشته شده و تصویب شود عمل نمایند جلو تمام شکایات را می گیرد و یکی دیگر اینکه می فرمایند قوانین زیاد داریم بنده عقیده ام این است این قانون مقدم است بر سایر قوانین از قبیل شهریه و مستمری که هر روز یك لایحه بمجلس می آورند که تصویب کنیم و اگر انتخابات ما صحیح باشد ربطی باین حرفها ندارد یعنی

بعقیده بنده خوب است مذاکرات را کافی بدانیم و شروع از خود قانون شده در جزئیاتش مذاکره نمائید.

رئیس — آقای حاج شیخ اسدالله

موافقند.

حاج شیخ اسدالله — بنده با پیشنهاد مخالفم

رئیس — آقای آقا سید یعقوب

چطور؟

آقاسید یعقوب - بنده هم مخالفم

رئیس — آقای محمد هاشم میرزا هم مخالفند؟

محمد هاشم میرزا. بلی بنده هم مخالفم

رئیس. آقای دانش

(اجازه)

دانش. بنده مخالفم

رئیس. آقای مساوات چطور؟

مساوات. بنده با پیشنهاد موافقم بشرط اینکه چندجزو دیگر ضمیمه شود و آن این است که اصلاحات راجع بانتخابات وهیئت انجمن نظار و ترتیب اعتبار نامه ها ودادن آراء ضمیمه باین پیشنهاد ضمیمه شود وبااین مراتب بنده هم موافق خواهم شد و شاید بعضی تصور کنند که این مطالبی که گفته می‌شود از نقطه نظر خصوصی است وبنده تصور می کنم این طور نباشد زیرا تمام آقایان معتقدند که قانون انتخابات ناقص است و باید رفع نواقصش بشود ولی حرف در این است که آیا بگذشتن این قانون موفق خواهیم شد یا نخواهیم شد غالبی امیدوار نیستند و از راه یأس این پیشنهاد را کرده‌اند و گفته‌اند آن نواقصی که راجع بشروع بانتخابات از قبیل تشکیل انجمن نظار و ترتیب اعتبار نامه‌ها واختلاف بین هیئت نظار است چگونه باید معالجه شود و اگر انجمن نظار اعتبار نامه نداد چطور باید بشود وبنده عقیده‌ام این است که خاتمه باین مذاکرات داده کمیسیون سابق دومرتبه تشکیل شود و این موادرا خلاصه کرده بمجلس بیاورند عقیده بنده این است والا اختلافی در بین نیست که قانون انتخابات نواقص دارد و باید اصلاح شود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده حل می کنم این قضیه را اغلب آقایان نواقص قانون انتخابات را فرمودند وبنده هم تصدیق می کنم ودراین قسمت چندان اختلاف نظر اساسی وعمده نیست فقط آقای آقا سید فاضل فرمودند که این مسئله بواسطه سوء جریان است ولی بنده تصور می کنم ایشان دراین عقیده ونظر دراقلیت هستند واما اینکه گفته شد که مجلس تصدیق کرد که کمیسونی برای اصلاح قانون انتخابات تشکیل شود و قانون سابق را اصلاح کنند این صحیح است و کمیسون هم مدتی زحمت کشیده و قانون خوب یا بد نوشته و پیشنهاد به مجلس نموده است اینجا بعقیده بنده کمیسون دو غفلت کرده که بواسطه این دو غفلت این قانون هر چه هم خوب باشد متاسفانه رد می شود و یکی اینکه این نکته را در نظر نگرفته است که اکثریت مجلس یعنی یک عده زیادی از آقایان نمایندگان انتخاباتشان بر خلاف این قانون است و امکان ندارد برخلاف خودشان رای بدهند مثلا در چندی قبل یک عده پیشنهاد کردند که منتخبین در موقع وکالتشان از استخدام دولتی محروم باشند یعنی وقتی که وکیل انتخاب میشود موظف باشد باینکه وظیفه نمایندگی خود را انجام دهد نه اینکه وقتی که در مجلس آمد از ساعت ورود شروع باقدامات برای یک شغل دولتی بکند یک مطلب اساسی نافعی را متأسفانه وهزار مرتبه متأسفانه این مجلس شورای ملی و این نمایندگان رد کردند. هر کجا موافق میلمان مطلبی پیشنهاد می شود موافق قانون اساسی است و هرجا که بر خلاف نظرمان است در آنجا می گوئیم مخالف قانون اساسی است در قسمت اول می گوئیم صریح قانون است محتاج بتفسیر نیست ولی درقسمت دوم هیچ این قبیل اظهارات نمی شود در هر صورت بنده داخل دراین قبیل موارد نمی شوم ولکن تعجب می کنم از کمیسون که با آن سابقه و اطلاعی که بحال آقایان نمایندگان داشت چطور پیشنهاد کرده و در این قانون نوشته که باید منتخبین از اهل محل باشد البته بنده که از اهل محل انتخاب نشده ام و باز می خواهم از جای دیگر انتخاب بشوم بدیهی است مطابق این قانون رد می شوم آن وقت چطور برضرر خودم رای می دهم پس این قانون پیشرفت نمیکند کی این مطلب پیشرفت خواهد کرد بعقیده بنده وقتی که اهالی مملکت ایران یعنی افراد مردم پی بحقوق خودشان ببرند و ملتفت باشند که نمی تواند کسی حقوق آنها را غصب کند نمی تواند کسی بملت تزریق کند وبحلق او بطپانند که حتماً باید فلان کس را انتخاب کنی و هنوز موقعش نرسیده که افراد مملکت بیدار شوند و ملت حساس شود آنوقت اگر یک همچه قانونی از مجلس گذشت که برخلاف صلاح آن ملت و مملکت بود فریاد کنند داد کنند بگویند ما اهل این شهر هستیم آخر شما که در اینجا اجتماع کرده اید کیستید و از جان ما چه می خواهید ولی حالا هر قانونی وضع میشود ملت ساکت است بآن هم تحمیل میشود و حرفی هم ندارد و وقتی که ملت پی بحقوق خودش بردبدانند که این قانون و این پیشنهاد را رد خواهد کرد ورأی اکثریت البته مطاع است و هرچه رأی بدهند قانون مملکت است و باید اطاعت و تصدیق کرد ولکن بنده عقیده خودم این است نسبت بدواصل که در اینجا اصول این قانون است که یکی راجع بتمدید انتخابات چون اختلاف نظر دراصل قضیه است اینقدرها اهمیت نمی دهم که چرا مجلس دخالت درقانون اساسی میکند یا رأی میدهد یا نمی‌دهد بنده در این قسمت ساکت هستم اما درباب این قضیه که باید وکیل از اهل محل باشد یا اینکه ۵ سال دریک محلی متوقف باشد نسبت به ۵ سال یادو سال یا ۱۰ سال من اصراری درمدتش ندارم که حتماً اگر از ۵ سال یکروز کم شد رد شود و قبول نشود نه بنده عقیده‌ام این است که یکنفر باشد که بصیرت نامه بحوزه انتخابیه خود داشته باشد البته اگر یکنفر اهل محل باشد علاقه و توجه بحوزه انتخابیه خودش دارد و می توان یک همچه شخصی را وکیل دانست واینکه می گویند اهل محل باشد خارجه حق انتخاب شدن ندارد فلسفه‌اش این است که وقتی وکیل مثلا تبعه خارجه شد علاقه بمملکت ندارد بهمین دلیل هم وکیل باید ازاهل مملکت باشد که یک علقه و روابطی بین وکیل وموکل باشد مثلا اگر بنده از کردستان انتخاب بشوم نه کردستانی مرا می‌شناسد ونه من او را می‌شناسم پس نه آن بمن علاقه دارد ونه من باو ومن حوایج اورا نمی‌دانم باید یکنفر باشد ازاهل آن محل مثل آقای حاج میرزا اسدالله خان باشد که ازاوضاع آنجا اطلاع دارند و علاقه‌مند باصلاحات ولایت خودشان هستند پس اگر این قسمت درقانون انتخابات نوشته شود خیلی نافع است.

ولی این پیشنهادی را که آقایان فرموده‌اند که باید حالا این قانون انتخابات کنار گذارده شود وقانون انتخابات سابق بحال خود باقی باشد ودوسه ماده آن اصلاح شود ملاحظه می‌فرمائید این اشخاص هم که این پیشنهادرا امضاء کرده‌اند همان عده هستند که می‌خواهند ازولایات انتخاب شوند حالا شاید عقیده بعض ازآقایان بر خلاف عقیده من باشد ولی من معتقدات خودمرا اظهارمی کنم که باید حتما وکیل ازاهل محل باشد تا اینکه یک علقه کاملی بین آن وکیل وموکل باشد وبرای اصلاح حوزه انتخابیه خود بیشتر دلسوزی کند و اگرغیرازاین باشد فایده ندارد.

رئیس — مذاکرات کافی است.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس — معلوم شد مذاکرات کافی است پیشنهاد آقای داور وجمعی دیگر ازآقایان مجددا قرائت می‌شود

(بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس — رای می گیریم باین پیشنهاد

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس — تصویب نشد

(پیشنهاد آقای عماد الملک قرائت می‌شود)

بنده پیشنهاد می کنم هشت نفر از اعضاء فراکسیونها معین شود که دوظرف یک هفته درقانون جدید انتخابات رسیدگی وتجدید نظر نموده وبعد به مجلس بیاید که تصویب شود

(عمادالملک)

رئیس — آقای عمادالملک

(اجازه)

عمادالملک — مقصود بنده این است که این مسئله بدوا در فراکسیونها حل شده که وقتی به مجلس می‌آید اسباب زحمت نشود.

رئیس — رای می گیریم باین پیشنهاد آقای عمادالملک — آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس — تصویب نشد — پیشنهاد آقای محمد هاشم میرزا قرائت می شود.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیش نهاد می کنم در خارج مجلس ازفراکسیون های مختلفه کمسیونی تشکیل وموادی که دراین قانون اضافه واصلاح شده مطالعه وحد مشترکی تهیه نموده پیشنهاد مجلس کنند

(محمد هاشم میرزا)

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

(اجازه)

محمد هاشم میرزا — بنده عرض می کنم باشدت اهمیتی که باین قانون می‌دهم گمان نمی‌کنم هیچ یک از آقایان قدر زحمات اعضاء کمسیون رانداند و فرضا مااین ماده راامتداد بدهیم ممکن است یکی موافق باشد یکی مخالف مثلا بآن ماده (معلی) ممکن است یکی عقیده داشته باشد یکی نداشته باشد وبعضی چیزهای دیگر ازقبیل تعرفه گرفتن وبعد از چندروز رای دادن دراین قانون پیش بینی نشده.

یکی راجع باعمال نفوذ حکام است همان طور که دیده شده رئیس الوزراء مملکت بواسطه اعمال نفوذ خودش رانتخاب می کند هریک ازحکام هم همین طور در موقعی که حکومت خودرا در صدد است اعمال نفوذ کرده وکیل شود وبنااین که نظایر این مسئله در یزد واصفهان وهمدان دیده شده تعجب می کنم چطور آقایان فراموش کرده‌اند همین طور مسئله معروفیت محلی که اگر یک دوره دیگری بگذرد بعقیده بنده معروفیت محلی مبدل خواهد شد

وطوری خواهد شد که اگر کسی یک روزی ازیک جائی بگذرد خواهد گفت معروفیت محلی دارم.

پس خوب است آقایان موافقت کنند که این قانون در همان چیزهائیکه مابه - الاشتراک است زودتر بگذرد. و ازیک چیز- هائیکه اسباب زحمت میشود راحت شویم مثلا دردوره دوم در موقع نوشتن قانون بی اطلاعی و کلای کرمان ما رادچار زحمت فوق العاده نمود ازچندنفر وکلای کرمان هیچ یک حدود حوزه انتخابیه خودرا نمی‌دانست خوب! اینها چطور وکیلی هستند که حوزه انتخابیه خودشان را نمی‌توانستند تشخیص بدهند.

حالا برای اینکه وجه اشتراکی پیدا کنیم و این قانون درسه چهار جلسه بگذرد این پیشنهاد بنده است وصول اختلاف هم چند چیز بیشتر نیست بطوری که عرض شد یکی مسئله حکام است یکی هم انجمن نظار است که آقایان شرحی فرمودند برای اینکه اختیارات در انتخاب وکلا زیادتر باشد خوب است این قانون هرچه زودتر بگذرد و بهیچوجه نباید تأمل کرد اما آقای شیخ اسدالله یک کلمه فرمودند که بنده برخورد ولازم است جواب عرض کنم و آن راجع بمأمورین دولتی بود که از بین نمایندگان انتخاب می‌شوند بنده چون یکی از اشخاص بودم که مخالفت کردم و هیچ غرض شخصی هم ندارم ووزیر هم نبودم لازم است عرض کنم که مخالفت بنده از نقطه نظر وزیر شدن واستفاده شخصی نبود بلکه از نظر این بود که مخالف با قانون اساسی است.

رئیس - رای میگیریم بپیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا آقایانیکه تصویب میکنند قیام بفرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - چند دقیقه تعطیل می‌شود:

(دراین موقع جلسه برای تنفس تعطیل وپس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید.)

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - خوب است بآقایان وزراء که بیرون تشریف دارند پیغام بدهید که تشریف بیاورند زیرا عده‌ای ازآقایان وکلا برای اینکه کار های خودشان را انجام دهند مجلس را معطل میکنند. این که نمی‌شود برای اینکه عده‌ای می خواهند حاضر نشوند جمعی دیگر معطل شوند

رئیس - لایحه مسعمریات مطرح است از فقره (ج) فقره (ج) بمضمون ذیل خوانده شد:

مستمریاتی که سابقاً ازقرار تومان تومان پرداخته میشده باستثنای اقلامی که صورت آن ضمیمه این راپرت است ودرهذه السنه ایت تیل ازقرار دو ریال باید پرداخته شود مابقی درهذه السنه ایت تیل کمافی السابق تومان تومان پرداخته شود.

رئیس - این بیست ونه قلم بود چهار قلم آن حذف شد و بیست وپنج قلم دیگر باقی است. آقای آقاسید فاضل

(اجازه)

آقاسید فاضل - بنده موافقم بعداز یک مخالف عرض خواهم کرد.

رئیس - رأی میگیریم بقسمت ج. آقای مساوات

(اجازه)

مساوات - بنده استدعا می کنم تجزیه بشود ودردو چیز رأی گرفته شود - یکی در مستثنی منه ویکی درمستثنیات چون می‌بینم درباب مستثنیات و اقلامی که هست بعضی‌ها اختلاف نظری دارند و بعضی عقیده دارند تومانی دوریال داده شود و بعضی دیگر عقیده‌شان این است حذف شود. خوب است اسم اسم خوانده شود تارأی گرفته شود.

مخبر - وقتی که تومانی تومان را بردارند تصور می کنم همه رأی بدهند ولی اگر تجزیه بشود بعقیده بنده صحیح نیست.

رئیس - تاتکلیف ضمیمه اقلام معین نشود نمی دانم به مابقی می شود رأی داد یا نه؟

مساوات - اگر اجازه بفرمائید بنده آنطور پیشنهاد می کنم:

مستمریاتی که سابقاً تومانی تومان پرداخته می‌شد باستثنای اقلامی که معین شده درهذه السنه ایت تیل کمافی السابق از قرار تومانی تومان پرداخته شود.

رئیس - که برای اقلام بعد رأی بگیریم.

مساوات - بلی

مخبر - نمی‌دانم این تجزیه که تقاضا شده آیا مخالف با دورائیکه دیروز داده شد نخواهد بود؟

برای اینکه اگر از نقطه نظر حذف اقلام باشد درمجلس پیشنهاد شدوردشد و اگر برای این است که بآن اقلام و یا بطور قلم قلم رأی گرفته شود آنهم پیشنهاد شد ورد شد خوب است یک ترتیبی قرار داده شود که این پیشنهاد مخالفت با ۲ رأی سابق نداشته باشد.

رئیس - غرض بنده این است که قسمت آخر حذف شود.

مساوات - خیر حذف نشود تجزیه شود.

رئیس - پس تجزیه می کنیم که دو قسمت شود.

آقاسید فاضل کاشانی - بنده سؤالی دارم اجازه می‌فرمائید

رئیس - بفرمائید

آقاسید فاضل - چون خاطر مبارک آقایان مسبوق است این لایحه مستمریات لایحه ایست که موادش مربوط بیکدیگر است و باوجود اینکه سابقاً هم به دوریال و پنج قران هم رأی داده‌ایم معذلک هنوز باجراء نرفته است.

حالا بنده سؤال می کنم که بعد از این تجزیه که مستثنی منه رارأی دادیم و بیست وپنج قلم دیگر باقی ماند وتکلیفش معین نشد و چون این لایحه ایست مربوط بیکدیگر و بعضی از مواد آن گذشته و بعضی دیگر نگذشته و همینطور معوق است حالا غرض از سؤال بنده این است که با رأی باین مستثنی منه تکلیف آن بیست و پنج فقره دیگر چه خواهد بود و اگر بنا باشد این بماند تاتکلیف قسمت دوم معین نشود صحیح نیست

رئیس - تاقسمت دوم معین نشود قسمت اول را نمی‌شود معلوم کرد.

آقایانی که این قسمت ج را تصویب می کنند قیام بفرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

مخبر - این اقلامی که ضمیمه شده به استثنای آن ٤ قلمی که موضوع شده باید درهذه السنه ایت تیل از قرار تومانی دوریال پرداخته شود قسمت جیم را دوقسمت می- کنیم یکی را قسمت (د) قرار می - دهیم.

رئیس - رأی میگیریم به این که این بیست و پنج قلم را ازقرار تومانی دو ریال بپردازند.

آقامیرزا شهاب الدین - بنده سؤالی دارم.

رئیس - بفرمائید.

آقامیرزا شهاب الدین - اولا عرض می- کنم که ۲۳ قلم است زیرا آقایان سردار معتمد و سپهدار اعظم صرف نظر کرده‌اند و دیگر اینکه اگر رأی باین اقلام داده نشد ورد شد آیا باز بحال اولیه برگشته و تومان تومان پرداخته می شود یا بکلی حذف می‌شود.

رئیس - اگر بتومانی دوریال رأی داده نشد برمیگردد بقسمت اول ماده و معلوم است تومان تومان نمیشود.

پیشنهاد آقای مستشارالسلطنه قرائت میشود:

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می نمایم قلم ۲۹ حذف واز این استثناء حساب شود

(مستشارالسلطنه)

رئیس - مستشارالسلطنه

(اجازه)

مستشارالسلطنه - بنده شخص بیست و نهم را از راه کهولت سن ویک سوابقی که در مجلس دارند خواستم از این قانون مستثنی باشد و تومان تومان بگیرد و دیگر منوط بنظر مجلس شورای ملی است

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد.

رأی می گیریم باینکه این بیست و سه نفر از قرار تومانی دو ریال باشند.

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

حالا باید رأی گرفته شود بهردو قسمت

(ج) آقایانی که تصویب می کنند قیام بفرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - قسمت سوم مطرح است.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ثالثاً - یک قسمت دیگر از مستمریات را که راجع بوراث مستخدمین متوفی گمرک بود تحت مطالعه و دقت درآورده و تصمیم خود را مطابق شرح ذیل پیشنهاد می - نماید که پس از تصویب فقره چهارم قانون مستمریات خواهد شد.

(د) وزارت مالیه مجاز است مستمریات وراث مستخدمین متوفی اداره گمرک را که صد وبیست ونه قلم و بالغ بر پانزده هزار وچهارصد و بیست ودو مان است بعلاوه چهار هزار تومان مستمری خوانین سر- حدی جنوب مشخصه درصورت قلمدادی گمرک را که جمعاً ۱۰ هزار و ٤۲۲ تومان می‌شود کمافی السابق تأدیه نموده وهمچنین عشوری را که ازعایدات خالص دفاتر گمرک شریار (۰٫۰۱۵) گواتر (۰٫۰۲۵) تریک (۰٫۰۲۵) درباره خوانین محلی مزبوره بطور مستمری داده میشده است پرداخت نماید

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده ازآقای مخبر سؤالی داشتم اینجا نوشته (کمافی السابق) کمافی السابق بچه طریقی در گمرک پرداخته میشده تومان تومان بوده یا خیر؟

ثانیاً علت اینکه اینها را ازسایر مستمری بگیرها مستثنی کرده‌اند چیست؟ اینها یا تومان تومان بوده یا تومانی پنج هزار یا تومانی دوریال وممکن بود بسایر مستمری بگرها مخلوط کنند ودیگر اینکه آیا این عشور را مقیاس کرده‌اند به بینند چه مبلغ می‌شود؟ وچرا باید داده شود؟

مخبر — این حقوقی که راجع بوراث مستمری بگیرهای متوفی اداره گمرک است نه جزء شهریه ومستمری بوده است ونه جزء وظایف فقط درحقیقت یک حقوق تقاعدی است که اداره گمرک برطبق یک قواعدی که درآن اداره حکم فرما است منظور میدارند و البته وقتی که قانون استخدام اجراء شد بدیهی است درمورد مستخدمین گمرک هم مجری خواهد شد ولی چنانکه آقایان مسبوقند

اداره گمرك این‌مدت که تحت تنظیم در آمده معمولا یك قواعدی برای حقوق ورثه متوفی مرتب کرده که برطبق آن تواعد عمل می کند ما در کمسیون صورت آن را خواستیم و مطالعه کردیم و مطابق آن پیشنهاد کردیم .

اما راجع به‌عشور که دراینجا ذکر شده درموقعی که اداره گمرك تنظیم میشده گمرك بعضی ازحدود بموجب قوانین دولتی بخوانین محلی واگذارشده ویك قرارداد-هائی بین‌دولت وقت وخوانین محلی مقرر گردیده که ازهمان وقت مجری‌شده وهنوز هم معمول است

ولی مأخذ آن چون تغییر میکند من نمیتوانم صحیحاً عرض کنم چنانکه ملاحظه میفرمائید مأخذ ازروی‌عایدات خالصی‌است که‌یك صدیانزده ویك صد بیست‌وپنج‌است واین‌حقیقتاً یك‌نوع مستمری‌است که‌بخوانین داده میشود وباین صورت درآمده ودر مقابل این مستمری‌هم یك نوع استفاده-هائی ازآنها می‌شود ازقبیل جلوگیری از قاچاق وحفاظت سرحد وغیره میشود

این‌هاباداره گمرك یك کمکی‌نمیکنند ولی مطابق تنظیماتی که اداره گمرك‌داده است این قوانین یك‌نوع جلوگیری از قاچاق میکنند واگر اداره بخواهدمستقیماً سرحدات راحفظ کرده وازقاچاق‌جلوگیری نمایدشایدخیلی گران‌تر ازاین برای دولت تمام شود.وقطعاً این سهولت را هم‌نخواهد داشت .

رئیس - آقای آقا میرزاعلی
(اجازه)

آقامیرزاعلی کارزونی- هرچند بنده بااساس مستمری‌مخالفم چنانکه‌مکرر بنظر آقایان هم رسیده‌ولی چون می‌دانستم‌ترتیب اثری باظهارات من داده نخواهدشد این بود چیزی‌مشعر برمخالفت خود عرض‌نکردم برای اینکه وقت محترم مجلس راتضییع نکرده‌باشم ولی درخصوص خوانین جنوب بنده یك‌نظر خاصی دارم ودیروزهم بآقای نصرت‌الدوله‌نوشتم که صورت خوانین را نوشته وبرای مطالعه بمن مرحمت‌فرمائید ولی جوابی ندادند

لکن بنده بعضی اطلاعات خصوصی دارم که باید عرض کنم ازجمله خوانین‌یکی حیدرخان است وتصور میکنم این شخص این مستمری را در عوض خیانت خودش می گیرد واین یکنفرآدم خائن متمردی است ومن‌متعجبم علاوه براینکه دولت این قبیل اشخاص را ازمیان برنمیداردودستشان را از شرارت کوتاه نمیکند دیگربرای چه بعنوان مستمری ازگمرك‌هم حقوق بآنها میدهداگر بنده بخواهم این قضیه‌راخوب تشریح کنم فقط یك معانی وحقایق غیر مطلوبه مکشوف می‌شود وبنده کاملامخالفم که باین‌طور مردم در تحت عنوان گمرك یا ازطرف گمرك مستمری یاشهریه بآنها داده‌شود مخصوصاً همین‌حیدرخان که حالا بنده اورا دررأس‌خوانین قراردادم و مابقی را لازم نمیدانم‌عرض کنم سالی‌پنجاه‌شصت هزار تومان ازمحل میگیرد بعلاوه ازدولت هم پول می گیرد واگر ازدولت سؤال شود که این آدم درمقابل چه استفاده‌هائی‌بدولت می‌دهد یقیناً جواب داده‌خواهد شد که‌هیچ دراین‌صورت سالی پنجاه‌شصت هزارتومان گرفته وآشکارا هم شرارت میکند واین شخص گذشته ازاینکه مستوجب اخذدیناری نیست متمرد ومستحق مجازات است‌چنانکه آقای وزیرجنك‌هم دراین مسافرت‌خودشان پسراورا امر فرمودند بگیرند واهالی‌هم از این‌مطلب فوق‌العاده خوشوقت شدند ولی گویابعد اشخاص‌مغرض اشتباه‌کاری کردند ودرنتیجه‌مستخلص شددرصورتی که‌استخلاص اوباعث‌زحمت‌مردم است درهرصورت‌خارج از موضوع چیزی عرض نمیکنم وبنده با این نوع مستمری که بخوانین داده میشود جداً مخالفم وبسایر خوانین‌هم اگراینطور باشد علتی ندارد چیزی داده شود و بنده مخالفم

رئیس- آقای سلیمان میرزا
(اجازه)

سلیمان‌میرزا- بنده مخالفم

رئیس- آقای حاج میرزاعلی محمد
(اجازه)

حاج میرزاعلی‌محمددولت آبادی-بنده هم مخالفم

رئیس -آقای‌مساوات
(اجازه)

مساوات -بنده‌هم مخالفم

رئیس -آقای‌سلیمان‌میرزا
(اجازه)

سلیمان‌میرزا -این ماده دارای۳ جزء است دریك جزئش تصور نمیکنم مخالفی باشدالبته بورات مستخدمین گمرك بایدچیزی داده شود ودر اینخصوص کسی مخالفتی ندارد مخالت بنده در جزء دوم وسوم‌است‌یعنی‌بادادن‌چهارهزارتومان‌مستمری بخوانین متصدی جنوب مخالفم وهمینطور مخالفم باقسمت اخیر که حقیقتاً چیزغریبی است وآن اینست که دولت عوض اینکه مستمری بدهد خوانین را باخود شریك المنفعه نموده واین منافی با مرکزیت و تغورمملکت است فرضاً اگر دولت بخواهد حقوقی یامستمری بکسی بدهد بمجلس پیشنهاد می کند ومجلس هم‌رأی میدهد یا نمی دهد اماشریك‌المنفعه بهیچ‌وجه‌نمیتواند قبول کند اینکه خوانین صد پانزده‌یاصدو بیست وپنج از گمرك می گیرندودر واقع خودشان را با دولت شریك المنفعه می - دانندایین‌مسئله رامطلقاًنمی‌توان‌جزءمستمری نشمرد بلکه می توان گفت شریك دولت هستند باین معنی که‌صدهشادوپنج یاهفتاد وپنج از منافع را فلان خان‌سرحدمی‌بردو صدوبیست وپنج یاصد پانزده را دولت یا بالعکس ومجلس حالا که‌شروع باصلاحات نموده باید این‌رسوم بی‌رویه که از سابق معمول‌بوده محو کندواگر فرضاً یك‌حقوقی بخواهدبدهد بایدبمجلس بطور شهریه پیشنهاد کند اگر مجلس تصویب کردبدهد والا این ترتیب چیزغریبی است‌و نمی شود رأی داد وچون بنده طرفدار این هستم که این‌لایحه زودتر بگذردزیراصاحبان آنهامستحق هستند

از این حیث بنده تقاضا می کنم‌این ماده بسه‌جزء تقسیم بشود باین ترتیب - (وزارت مالیه مجاز است مستمریات ورات مستخدمین‌متوفی اداره گمرك را که۱۲۹ قلم وبالغ برپانزده هزار وچهارصدوبیست‌و دوتومان‌است بپردازد بعدجزءدوم باینطور (وزارت مالیه مجاز است چهار هزار تومان مستمری خوانین‌سرحدی جنوب مشخصه‌در صورت قلمدادی گمرك راکمافی السابق تأدیه نماید قسمت سوم هم بهمین ترتیب (وزارت مالیه مجاز است مستمری خوانین محلی‌را که تاکنون‌ازعایدات خالص گمرك -شریار - وگواتر-وتربك می‌پرداخته است کمافی‌السابق تأدیه نماید

مقصود این است که‌به‌سه‌قسمت‌تجزیه شود تابتوان در هریك جداگانه رأی داد والا اگر غیرازاین‌باشد نمی‌شود

مخبر - بنده باتجزیه موافقم وتقاضا می کنیم بقسمت اول‌تجزیه‌رأی گرفته شود وآن دوقسمت‌اخیر را تقاضا می کنم‌عجالتاً ازاین لایحه خارج بشود تابامراجعه‌بادولت یك لایحه جدیدی ترتیب داده و بمجلس تقدیم‌شود

رئیس - آقای حاج میرزا محمدعلی دولت آبادی
(اجازه)

دولت آبادی -بنده‌فقط یك‌سئوالی داشتم وآن این‌است که یك جزءازمخارج عمومی‌مالیه اداره گمرك است‌واداره‌مزبور جزء مالیه است ومالیه باید صورت خرج و بودجه خود را بمجلس بیاورد واز مجلس بگذرد چطور شده است از تمام مخارج گمرك که‌هفتادو پنج هزار تومان است فقط این دو قلم بطور استثناءباید بمجلس‌بیاید؟

رئیس - آقای مساوات
اجازه

مساوات - بنده هم باتجزیه موافقم ولی بشرط یك‌اصلاح عقیده بنده این‌است که تمام‌لوایح‌متحدالشکل باشدوجائزنیست هر کدام‌ترتیب مخصوصی داشته‌باشد قانون استخدام ازمجلس گذشته وازاول حمل‌باید بموقع اجراء گذارده شود وآن قانون شامل حال‌وراث‌مستخدمین گمرك‌هم‌خواهد شد واگر حالاما بخواهیم این را تصویب کنیم دائمی خواهدشد این است که بنده جزء اول‌را اینطورپیشنهاد کرده‌ام‌خوانده شود اگرمجلس اجازه می‌دهد درآن‌رأی گرفته‌شود .

رئیس - آقای‌اقبال السلطان
(اجازه)

اقبال السلطان - اولابنده می‌خواهم عرض کنم تمام‌این مبلغی که نوشته‌شده‌است برای وراث مستخدمین گمرك نیست زیرا یك عده‌هم هستند که مستخدم گمرك نبوده‌اند وبااینحال‌حقوق آنهاازمحل گمرك پرداخته میشود .

مخبر - آن‌عده‌را ازاینصورت خارج کرده‌ایم .

اقبال السلطان - آن مسئله‌راهم که شاهزاده سلیمان میرزا راجع بحقوق‌خوانین سرحدی‌فرمودندچون‌درابتدای‌تأسیس گمرك اداره گمرك دچار مشکلاتی شد وبرای رفع آن مشکلات این حقوق هارا دربار خوانین‌سرحدی‌برقرار کردند وحالاهم‌چون چیزی ازاین‌سال باقی نمانده است و بعلاوه هنوزهم آن مشکلات بکلی مرتفع نشده است بنده عقیده‌ام این‌است برای امسال‌هم این‌حقوق‌ها تصویب شود .

رئیس - آقای‌محمد هاشم‌میرزا
(اجازه)

محمد هاشم میرزا - اینکه اظهاری شود مستمری قانونی - مستمری قانونی یعنی مستمریاتی که قبل از مجلس فرمان داشته‌اند به تصویب مجلس رسیده باشد فقط این قبیل مستمریات مستمری قانونی است واین کلمه برغیرازاین قبیل‌مستمریات صدق نمیکند.مثلابرای وراث آزان‌باورات مستخدمین گمرك واین‌قبیل‌ها بنده گمان میکنم اصلا آنها یك لایحه علیحده لازم دارند بنده که خودم عضو کمیسیون هستم نمی‌دانم چه‌شد درموقعی که این مسئله در کمیسیون مطرح بوداین مطلب بأدم نیامد وبرای وراث گمرك و سایرین که فرمان دارند یکجا رأی‌دادیم علی‌ای‌حال اگر تجزیه‌شود محتاج باین‌است که تمام آنها مجلس توماني تومان‌بدهد .

مخبر - بنده هیچ ملتفت نشدم که مقصود ازاین تجزیه چیست وتصور میکنم برای سایرین‌هم سوءتفاهم شده فقط‌قصد این‌است که برای‌وراث گمرك هم حقوقی برقرار شود حالامی‌فرمائید مستمری نوشته شود وظیفه نوشته‌شود فرق نمیکند وبرای اینهامستمری قانونی اسم نگذاشتیم ونمی‌خواهیم میکنم مذاکره زیادهم در این باب لازم نباشد .

رئیس - مذاکره کافی‌است؟
(قسمت اول بشرح‌سابق‌قرائت‌شد)

وزارت مالیه مجاز است مستمری وراث مستخدمین متوفی اداره گمرك را ۱۲۹ قلم وبالغ برپانزده هزار وچهارصد بیست ودوتومان است بپردازد .

مخبر - بنده استدعا میکنم بجای اینکه رفع‌اشکال‌بشودلفظ مستمری‌بوظایف تبدیل شود .

رئیس- آقای‌ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو - من نمی‌دانم فرق مستمری ووظیفه چیست البته مستمری باید قانونی باشد وباید فرداً فرداً به‌مجلس‌بیاید وبگذردوآنچه به‌مجلس نیامده‌است‌قانونیت ندارد وقسمت ثانی راجع به ورثه متوفی گمرك است‌بنده دراصل‌آن مخالف‌نیستم ولی جای‌آن اینجانیست‌بهرجهت‌من‌مخالف این‌هستم که مستمری وراث‌متوفی گمرك‌هم جزءمستمریات قانونی بیاید .

رئیس - آقای حاج‌شیخ‌اسداله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده از عضویت کمیسیون بودجه استعفا کرده‌ام اگراجازه میفرمائید‌عرض کنم .

رئیس - آقای‌محمد هاشم‌میرزا
(اجازه)

محمد هاشم میرزا - تصور می کنم حضرت والافراموش کرده اند در قانون هزار وسیصد وبیست وپنج نوشته‌شده‌است وظایف درمتمم آن‌قانون و درقانون دوره بعدهم وظایف‌نوشته شده است و امروزهم تمام مستمریات که صاحبان آنهافرمان‌دارند تمام آنهابه‌لفظ وظایف شناخته می‌شوند و این اولین دفعه‌است که ما می‌خواهیم آنرا تغییر داده وباسم‌مستمری بنویسیم و عقیده بنده‌این‌است که همان‌لفظ‌وظایف که‌ابتداهم معمول بوده برای این وجوه هم معین کنیم .

رئیس - پیشنهاد آقای‌مساوات‌مطرح است .

مساوات - بنده‌تبدیل لفظ مستمری‌را بوظایف قبول میکنم .

مخبر - بنده برای رفع اشکال عرض میکنم‌مستمری تبدیل‌به‌حقوق شود

پیشنهاد مزبور بشرح ذیل قرائت شد

قسمت اول - وزارت مالیه‌مجاز است حقوق ورات مستخدمین متوفی‌اداره گمرك را که یکصد وشصت وسه قلم و بالغ بر (۱۱۴۲۲) تومان تااول حمل تنگوزیل ۱۳۰۲ کمافی‌السابق تأدیه‌شود واز حمل آنیه مشمول‌قانون استخدام‌خواهدبود

(مساوات)

مخبر - بنده قسمت آخررا زائدمی‌دانم برای‌آنکه قانون استخدام ازاول‌حمل سنه آتیه مجری خواهد بود واینجا نسبت بیکسال رأی می‌دهدورأی‌دادن نسبت‌بسنه آتیه موردندارد ونبایددرسنه آتیه مطابق قانون‌استخدام مطلب تعیین کند

مساوات - در صورتیکه اصل معنی‌را قائلیم چه‌ضرر دارد که لفظ مستمری در اینجا نوشته‌شود مااینجا فقط رأی می‌دهیم که برای یکنفر مبلغ پنجاه تومان تومانی تومان بدهند و این بودجه بطور جزء همه سال به‌مجلس نخواهدآمد سالهای بعد فقط کلیاتش می آید علاوه براین چون این موضوع در گمرك معمول بوده وسابقاهم‌در گمرك این‌عمل تکرار می‌شده‌است‌حالاهم بهمان نحو این مستمری ها را تصویب کنیم .

رئیس- آقای آقاسیدفاضل
(اجازه)

آقا سید فاضل - در گمرك چندین قسم پول می‌دهند بعضی‌ها باسم شهریه و بعضیها باسم مستمری بنده اینجاشك‌دارم و تصور میکنم که این حقوق تقاعدی که به ورثه متوفی گمرك داده میشود از بودجه چهاردیواری خارج‌نیست نهایت این است موقعیکه این‌مستمری‌ها به کمیسیون بودجه آمد درآنجاهم‌عرض کردم وحالاهم‌عرض میکنم این‌مستمری‌ها که داده می‌شود آیا به‌وراث متوفی گمرك‌است‌یابورثه‌مستخدمین زنده گمرك‌هم داده می‌شود آیااین یازده هزار تومان علاوه بربودجه گمرك‌است‌یاجزء بودجه است ؟ خوب‌است آقای‌مخبرتوضیح بفرمایند تامطلب‌واضح‌شود .

رئیس - رأی‌میگیریم به‌پیشنهاد آقای مساوات . آقایانیکه پیشنهاد ایشانرا قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند

(عدهٔ قلیلی‌قیام نمودند)

رئیس - قابل‌توجه‌نشد رأی میگیریم به‌جزو اول قسمت دیازده‌هزار وچهارصدو بیست ودوتومان آقایانی که تصویب‌میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شدرأی گرفته می شود به‌ماده واحده که مشمول (ا) و(ب) و(ج) و(د) است آقایانیکه تصویب‌می کنند ورقه سفید والا کبود خواهندداد

حائری زاده - بنده‌یك سؤالی‌دارم

رئیس - بفرمائید

حائری زاده - ممکن بوداگراسم چند نفر ازاین بیست وسه‌نفر که در این لایحه نوشته شده حذف میشد بنده و یك عده‌دیگر ازآقایان رأی می دادیم وحالا تکلیفمان معلوم نیست چون باچند قلم آن مخالف وبابقیه موافقیم ودر کلیات نمی‌دانم ورقه سفید بدهیم‌یارأی امتناع

رئیس - عده حضار که معلوم نیست بچه‌نحو باید تشخیص داد اشخاصی که خارج‌هستند بگوئید برای رأی‌دادن‌بیایند به مجلس

(آقایان مستشار السلطنه وامیرناصر استخراج آراء نموده نتیجه اینطورحاصل شد) .

ورقه‌سفید علامت‌قبول(۴۰)

رئیس - باکثریت چهل رأی تصویب شد . آقای‌ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو - مدتی است روی پاکات را تمبر نمی‌چسبانندوفقط روبش‌می-نویسند کرایه گرفته‌شد بنده دراین‌قسمت ازآقای وزیر پست وتلگراف سؤال‌داشتم که چه شده است این غفلت را کرده‌اند وزارت مالیه بایدناظر طبع و توزیع تمبر باشد این‌حساب‌را چگونه نگاه می‌داردآیا این کاری را که میکنند باطلاع وزارت مالیه‌است‌یافقط‌ازطرف خودوزارت پست و تلگراف است ؟

وزیر پست وتلگراف - سؤال آقای ارباب دارای دوقسمت است اول راجع به پاکاتی است که تمبرندارد وچنانچه یکنفر دیگر ازآقایان نمایندگان قبلاسؤال کرده بودند جواب آن‌عرض شد که سبب این است که تمبر خورد موجود نیست قسمت دیگر راجع به‌طبع تمبر است که‌باید در خارجه طبع شده بایران بیاید جواباًعرض می کنم تعرفه جدیدی که مدتی است‌تقدیم مجلس شده ومتأسفانه قریب ده‌ماه است‌در مجلس مانده شور اولش‌هم شده وفقط‌باید شور دومش بشود که قانونیت پیدا کند وزارت پست و تلگراف هم نظربه تعرفه جدید درطبع تمبرخودداری کرد ومنتظر است که تعرفه جدید از مجلس گذشته و مطابق آن تمبر طبع شود مخصوصاً تمبر های شش شاهی وسه‌شاهی که مورداحتیاج وبرای الصاق پاکات لازم است این‌تمبرها مدتی‌است کسرآمده وبرای‌اینکه تکلیف تعرفه جدید معلوم شود قبل ازتصدی بنده دستور العمل نداده بودند که تمبرطبع‌شود ولی درموقع تصدی بنده مخصوصاً تأکید شد که هرچه زودتر یك‌مقداری تمبرهای خورد برای‌پاکات طبع کرده وبایران بفرستند شاید عنقریب بطهران برسد و اما ترتیبی که امروزاتخاذ شده است اگرچه‌برای اداره پست تولید زحمت کرده‌است .

ولی حیف‌ومیل نمی‌شود که ضرری‌به پست‌خانه وارد آید و برای جمع آوری پاکات و الصاق‌تمبر بآنها پاکات را جمع نموده‌ودریك‌بسته میگذارند ویك‌ورقه چاپی مخصوص که در اداره پست از سابق هم معمول شده است معادل تمبرهائیکه بایستی‌درروی پاکات الصاق شود از تمبر های‌بزرك پرقیمت‌تر بآن ورقه‌چاپی‌الصاق می‌شودفرض بفرمائید ۵۰ پاکت است که باید ازطهران برود به‌کاشان این پنجاه پاکت را میگذارند در یك بسته و روی یکی از آن اوراق چاپی معادل با قیمت تمام آن پاکات تمبربزرك الصاق می‌شودو ممیزی آن با اداره پست قم است که آن ورقه‌چاپی را ممیزی و امضاء نموده وبرای پست بطهران بفرستد و هیچ‌ضرری‌به‌دولت ومملکت‌واردنمیآید .

ولی قدری‌زحمت اداره پست زیادتر شده‌است و امیدوارم‌تمبرهای خورد که‌رسید رفع این‌زحمت هم بشود اما راجع بطبع تمبر در سابق درسنه۱۳۳۳ یك قانونی‌از مجلس گذشته است باسم قانون پستی ولی متأسفانه یك‌قسمت آن قانون که راجع به طبع‌و تهیه تمبرهای پستی است درآنموقع بخوبی اجرانشده است و این مسئله شاید ازاین‌نقطه‌نظربوده است که اداره پست وزارت مالیه بقدری منظم ندانسته است که اینکار را بآنجا محول کند .

ولی البته پس‌ازآنکه‌مستشارامریکائی آمدراجع بطبع وتهیه تمبر نظارت‌خواهد داشت و عنقریب ترتیبات تمبرپست مطابق قانون مصوبه مجلس بموقع‌عمل‌خواهدآمد ولی درباب آن‌عرضم‌استدعادارم‌هرچه‌زودتر آقایان جدیت بفرمایند که‌تعرفه‌جدید پستی ازمجلس‌بگذرد که‌رفع اشکال‌بشود .

رئیس-آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو- در قسمتیکه آقای وزیرپست‌وتلگراف جواب سؤال بنده را فرمودند البته تایك‌قسمت تأمین آتیه میشود یعنی‌در آتیه کاملامراعات‌قانون‌خواهدشدواما راجع به این قسمت که فرمودند وزارت پست وتلگراف‌شایدتااندازه‌ای‌وزارت مالیه را منظم ندانسته‌است که موضوع طبع‌تمبر را بآنجامراجعه کنددراین‌قسمت‌خیلی‌تعجب می کنم وزارت مالیه که بایستی مالیه یك مملکتی‌را اداره کند چطور بنظروزارت پست‌باندازه‌منظم‌نبوده که‌برای‌تهیه‌تمبر طرف اطمینان‌وزارت‌پست‌نبوده‌است

وزیرپست و تلگراف-البته آقایان تصدیق می‌فرمایند آوردن مستشار برای وزارت‌مالیه فقط برای این بود که وزارت مالیه‌راتحت تنظیم‌بیاورد .

رئیس-چون عده برای مذاکرات کافی‌نیست باید جلسه راختم کنیم مطالبی که راجع به‌بودجه جزء دستوربودمی‌ماند برای چهارشنبه دستور روز سه شنبه به‌قراری است که عرض می کنم اولا فصل الحاقیه عهدنامه ایران و افغانستان دوم کنترات دکتر ویلهلم سوم لایحه امتیاز نفط

آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو-پیشنهاد راجع بجلو-گیری‌از تلفات حیوانات که‌جزءدستورآمده وموقوف شد بنده تقاضامی کنم‌جزء دستور فردا گذارده‌شود

رئیس-آن‌هم‌جزء دستورفردا گذارده می‌شود .

آقای‌سردار مفخم
(اجازه)

سردار مفخم-قانون کبریت‌سازی‌هردو شورش شده فقطدر ماده هفت‌یك‌اصلاحی لازم بود که در کمیسیون اصلاح شده و

راپورت آن تقدیم مجلس شده‌است تقاضا می کنم آن اصلاح هم جزء دستور شود.

رئیس-در قسمت پنجم دستور سه شنبه میگذاریم.

آقای جلیل‌الملك

(اجازه)

جلیل‌الملك-قرارداد تجارتی ایران و مصر مدتی است طبع شده تقاضا می کنم زودتر جزء دستور گذارده‌شود که تکلیف تجارتی ایران معلوم‌شود

رئیس آقای-نصیر دیوان

(اجازه)

نصیردیوان-لایحه امتیاز گل سرخ از کمیسیون فوائد عامه گذشته و طبع و توزیع‌هم شده است و چون باید از اول حمل مشغول کار شوند استدعا می کنم‌زودتر دردستور گذارده‌شود

رئیس-دستور روزسه‌شنبه‌خیلی سنگین است ممکن است‌روزسه‌شنبه‌تقاضا کنیدجزء دستور یکی ازجلسات بعدشود

وزیر مالیه-بنده عرایضی داشتم ولی چون وقت گذشته و عرایض بنده‌هم مفصل است.

لذا روز سه‌شنبه در اول جلسه عرض خواهم کرد.

ولی راجع بفرمایش آقای‌وزیر پست وتلگراف‌فرمودند گمان می کنم‌عدم‌اطاعت اعضای پست بیشتر بمملکت تحمیل شود تا عدم‌تنظیم‌وزارت‌مالیه

(مجلس یك ساعت بعدازظهر

ختم شد)

رئیس مجلس-مؤتمن الملك

صورت‌مشروح‌مجلس سه‌شنبه چهارم جدی ۱۳۰۱ مطابق هفتم جمادی الاولی ۱۳۴۱

مجلس-دوساعت وربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن‌الملك تشکیل گردید

(صورت‌مشروح‌مجلس‌یوم‌یکشنبه دوم‌جدی راآقای امیرناصر قرائت نمودند)

رئیس-صورت جلسه‌قدری مفصل‌است بعداز این‌بایدمختصرتر نوشته شود

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید ؟

رئیس-بفرمائید

ارباب کیخسرو - چون مسئله‌قانونی بود ازاین جهت مجدداً بآقای وزیر پست عرض کردم که ملاحظه حفظ قانون مقدم برنظر وزیر پست یارئیس پست‌است واین جمله‌لازم است ذکرشودوچون اظهاری که ایشان فرمودند فی‌الواقع یك نقض قانونی بوده باین جهت این اعتراض بنده باید قید شود

رئیس — دیگرایرادی نیست ؟

(گفته شدخیر)